

razmer. Ker se drž. vlasti za kaj takega prej ne brigajo, dokler se jih ne sili, so delavci v delu s kvalificiranimi, obsežajoče ekonomične in politične težnje. Društvovanje je njih glavno sredstvo. Oni snujejo ekonomična in druga društva v dosego teh teženj. Veliko denarja zbirajo, da imajo v njem podpore v časih, ko so brez dela, ko jih boji, štrajki, bojkoti prisilijo, da delo opustijo. Najvažnejša teh društev so fužinske zadrage (Gewerkschaften, trades unions). Na Angležkem so nastale ter tam v rabi že čez 100 let. Na Nemškem šele 40 let. Ta društva so zgolj ekonomična in imajo smoter, z vsakovrstnimi sredstvi delavskim slojem pridobiti boljše pogoje življenja. Razdeljena so po posameznih delih, ali združena vsa pod jednim vodstvom. Te organizacije imajo precej denarja nabranega in z istim plačujejo duševne delavce ter vzdržujejo delavce v časih štrajkov, ali bolezni. Ko je v Nemčiji, Belgiji na Danskem industrija zacvela, prišle so tudi te delavske organizacije v te dežele. Na Angležkem, v Ameriki so danes te fužinske zadrage tako izborno organizirane, da že ne pride dostikrat do štrajkov, kateri oba dela, delodajalca in delavca oškodujejo, ampak obe stranki se spoštujeta kot ravnovažne in mirnim pogajanjem se doseže, kar se ravno doseči da.

To le v obče. Natančno zgodovino delavskega gibanja se tukaj ne more podati. Kakih 10—15 let snujejo se tudi katoliška delavska društva. Prva so bila društva rokodelskih pomočnikov, učencev, katerim se pridružijo v vodilnem odboru mojstri; vsakemu takemu društvu na čelu pa je kak duhovnik. Duhovnik uvideva, da se delavsko gibanje ne da s ceneni tolažbami na boljše na drugem svetu in ne le z zabavljanjem proti socialni demokraciji iz sveta spraviti in dosti mu je do tega, da pridobi vpliv na te sloje, kakor ga ima na kmeta. Tudi na Slovenskem so taka rokodelska društva snovali. Tu in tam so pridobili svoje hiše. Statuti so taki, da se premoženje teh društev lahko porabi kakor hoče. Udje ne morejo razpolagati o njem, oni so le dotle najemniki, gostje, dokler je to vodstvu všeč.

Iz teh manjših društev nastala so obširnejše, ki posegajo tudi v splošno socialno gibanje. Tako društvo imamo v Ljubljani. Taka društva so tudi na Nemškem in na Francozkem. Na Nemškem in v Belgiji snujejo ti krščanski socialisti fužinske zadrage (trades unions). Prej, pred 40 leti, so jih socialni demokrati in drugi socialisti snovali, ki nimajo z nobeno cerkvijo zveze. Zdaj stoji mej nemškim delavstvom vprašanje o razgovoru, ali se naj te delavske zadrage neutralizujejo, ali ne, t. j. ali se naj te zadrage združevajo s politično stranko, ali ne, ali naj strogo ekonomične stranke ostanejo. Glavni voditelji delavstva so za neutralizacijo. Te organizacije naj bodo za se; vsak ima pristop, ne vpraša se po njegovi veri, narodnosti in ne po političnem prepričanju. Tak je tudi Angleški izgled. Strogo ekonomične organizacije.

V razmišljanju o tem vprašanju po vseh časopisih, v katerem so najboljši voditelji svoja mnenja iz-

rekli, je važno vprašanje, da se vse katoliške in protestantske krščanske delavske organizacije močno krhajo. Celo nedolžna rokodelska društva sv. Jožefa najdejo, da so le za duhovniško štafažo združeni ter pomoč duhovništvu pri volitvah. Dani jim, da to vendar ne more za delavca dobro biti, če delodajalec mojster v odboru odločuje in naj se jim še tako zabičuje, da naj bodo delavci s svojo usodo zadovoljni, v svojem delu potrpežljivi in naj se navajajo k tihemu življenju.

Bogati nemški fabrikanti in drugi bogataši so dosti denarja dali za osnovanje teh krščanskih delavskih društev; ti se zdaj glasno pritožujejo čez te krščanske socialiste, ki niso nič boljši nego socialni demokrati. Jeden zastopnik fabrikantov celo piše: „Wir meinen sogar, es kann ernster Zweifel darüber entstehen, welcher Feind den Vorzug verdient: ob der mit offenem Visir kämpfende Socialdemokrat oder der in der Kette des Jesuitismus einerschleichende Christlich-soziale“.

Mej vsemi krščanskimi socialnimi delavskimi organizacijami poka. Nemški katoliški duhovnik dr. Hitze, jeden najživahnejših organizatorjev krščanskih socialnih organizacij, skuša te organizacije speljati na strogo ekonomična tla s takozvano krščansko podlago, pa tudi to ne vleče; katoliški in protestantski delavci simpatizirajo s socialnimi demokrati in danes se v nemških krščanskih socialnih društvih ne sme več zabavljati socialnim demokratom.

Tri bogate vasi.

Mej Nemci znani statistik dr. Hecht je popisal v knjižnici „Drei Dörfer der badischen Hard“, kako delujejo kmetje treh badenskih vasi: Hagsfeld, Blankenloch in Friedrichsthal. On sam je rojak teh vaščanov, torej mu gre popolna verodostojnost. Te tri nemške vasi so oddaljene kakih 10—14 kilometrov od večjega mesta Karlsruhe, torej kakor Št. Jernej, Bela Cerkev, Mirnapeč od Novega mesta. Hiše v teh vaseh so lepe, snažne, pota po vaseh imajo tlak. Vas Hagsfeld ima po večjem delavce, ki hodijo v fabrike v Karlsruhe na delo. Zraven tega dela pa kmetujejo. V ostalih dveh vaseh so le kmeti. Blankenloch šteje 1684, Friedrichsthal 1140 ljudi. Na jeden hektar, (t. j. približno $1\frac{3}{4}$ oralov) pride v teh vaseh 2—3 ljudje. Jedna družina 5—7 oseb ima lasti 1 do 3 hektare zemlje. Torej kakor pri nas bajtarji. Zemlje 9 hektarov ima le jeden kmet in le 18 kmetov po 4—6 hektarov. Drugi so majhni kmeti, ki imajo 1—3 hektarov. Zemlja okolo teh vasi je peščena, kakor n. pr. ona okolo Št. Jerneja ali okolo Krške vasi. Sadno drevje tam ne raste, dasi mu je obnebje ugodno. Gnojiti je treba to zemljo močno, da se na njej stalno in dobro prideluje. Povsod drugod bi na takih tleh le največji reveži se nahajali, posebno v Avstriji, ali tamkaj ne. Povprečno stane

hektar zemljišča v teh vaseh 4400 mark, t. j. 2400 gold., pa pridejo tudi do 3 tisoč, da, 4—6 tisoč veljajo boljše lege. Okolo Št. Vida na Dolenjskem, v Semiču, se pa travnike plačuje oral do 1000 gld., njive 500 gld., drugod pa 400—200 gld. Toliko plačujejo ti nemški ljudje za zemljišča in vendar le prav dobro na njih izhajajo. V Hagsfeldu se 42 % zemlje porabi za pridelovanje krompirja, zraven se seje žito za kruh, sočivje in peso. V Blankenlochu je namenjeno le 17 % zemljišč za krompir, drugo za žito (pšenico in ječmen) ter 10 % zemlje za pridelanje korenja, ki se rabi za človeško jed in 10 % zemlje za pridelovanje tobaka. (Kaj bi naša Bela Krajina, ki ima po zvedenčevem izreku taka tla in obnebje, kakor kraji Bosne, Madjarske, tobaka pridelala, če bi se kaka vlada usmilila teh za Avstrijo in posebno za dinastijo v turških navalih toliko zasluženih krajev, ki so bili stoletja bojišča, na katerih so včasih vsako leto dostikrat po kratkih presledkih vasi gorele, ljudje stali vedno v boju. To je bila avstrijska vojaška granica. Nič ni država v tedanjih časih vrnila, odškodovala, ker so knezi sami bili v denarnih zadregah. — Danes je $\frac{3}{4}$ moštva te Bele Krajine v Ameriki.

V Friedrichsthalu se 45 % zemlje porabi za pridelanje tobaka, 30 % za krompir in 18 % za žito. Prej se je v teh vaseh tudi predivo, lan, konoplja pridelovalo in bilo precej konjereje, ali to, kakor pridelanje žita, se je opustilo, ko so se pogoji trga predrugačili. (Torej tukaj se kmet ravna po trgu. Če kaj ni več na trgu prodati, opusti, da goni stare lajne naprej). Na Dolenjskem bomo morali n. pr. konjerejo opustiti. Električni tramvaji, vožnja s kolesi in vožnja z motorji, to rejo oškoduje. Nova puška in smodnik, novi kanoni bodo odstranili dragonce, husarje v armadi. Te jezdece-vojake zdaj sovražnik prej postrelja, predenj zamorejo priti do njega. Le še za opravila selstva in morebiti za spionažo bodo nekaj teh jezdecev še v bodoče rabili. V navedenih vaseh so mesto izpadlih stvari druge pridelovati začeli, kakor špargelne, čebulo in drugo.

V teh vaseh ne sadijo najnižje vrste krompirja, ki ga fabrike za žganje porabijo, ampak najfinejše sorte, katere že mesca junija po 4 marke stot (100 funtov) prodajo in sicer v velikih mestih. Na hektarju ($1\frac{3}{4}$ orala) pridelajo ti kmeti najmanj 120 meterskih stotov pa do 160. Na drugem Nemškem se povprečno 87 meterskih stotov pridelava na hektar zemlje. Koliko na Slovenskem? Na oral se poseje pod brazdo 4 mernike krompirja, pridelava se 15—20 mernikov od jednega, torej recimo 80 mernikov na oralu. 2 mernika sta težka 1 stot stare uteži, torej 40 centov ali 20 meterskih. To je razloček mej pridelki Nemčije sploh, še večji mej pridelki imenovanih treh nemških vasij! A mi najslabši krompir, ti najboljši. Mi 40 meterskih stotov na hektar, ti badenski pa 120—150—160.

Ko je krompir spravljen, usejejo ti badenski kmeti repo in kaj družega jesenskega, da zemlja prazna ne ostane. To tudi mi delamo po zimskem žitu, po krom-

pirju tega ne moremo, ker po največ pozne sorte sadimo. Torej imajo ti nemški kmeti tudi to korist. Korenja za človeško jed pridelajo ti kmeti 330 meterskih stotov na hektaru. Vrednih je teh 330 stotov korenja bruto 1320 do 1350 mark. Tobaka pridelajo vaščani v Friedrichsthalu na hektaru po 26 meterskih stotov, v dobrih letih tudi 39. Kmet srednje pridnosti in pameti pridelal in dobil je za tobak na jedni njivi jednega hektarja leta 1893 1304 mark za dober tobak, za slabše dele tobaka pa še 521 mark, vkup 1800 mark. Dr. Hecht odračuni za gnoj, delo in spravljanje 800 mark in je potem čisti dohodek 1000 mark. Ta kmet ima vsega zemljišča $2\frac{1}{2}$ hektara, pa ima molžne krave, ima svinje.

Žita se pridelava v teh vaseh na hektaru povprečno 20—30 meterskih stotov. V drugi Nemčiji 10—13—14 meterskih stotov. Stori se lahko račun za slov. kraje. Jeden mernik pšenične posetve da na Dolenjskem šest, na Gorenjskem 8 mernikov. Na slov. Štajerskem imajo na murskem polju dobra žitna tla, tam dobijo do 10 mernikov od jedne posetve. Pri nas se seje 4 dobre mernike na oralu. Vzemimo povprečno 8 mernikov pridelka od jednega mernika, torej 32 mernikov od $\frac{1}{4}$ orala — 64 od hektara. Mernik pšenice tehta povprečno 46 funtov, torej zraste na hektaru 2944 funtov, — torej pridelamo 14 meterskih stotov pšenice na hektaru na Slovenskem. To bi bilo jednako z drugimi Nemci povprečno. Ali nekateri elbiški junkerji-veleposestniki so že dobili 15 mernikov od jednega. (Konec prih.)

Kmetijske raznoterosti.

Za konjerejce. Deželna vlada razglasa: Na podstavi deželnega zakona z dne 18. februarja 1885. (dež. zak. št. 13) se s tem splošno naznanja, da morajo posestniki žrebcev, kateri hočejo v prihodnji spuščalni dobi spuščati svoje žrebce za plemenitev tujih kobil, zglasiti te svoje žrebce najpozneje do 10. decembra 1900 pri političnem okrajnem oblastvu, v čegar okolišju se nahaja stajališče žrebčev. Dovoljeno je zglasilo izvršiti pismeno ali ustno; ob jednem pak je naznaniti ime in priimek, potem stanovališče žrebčevega posestnika, kakor tudi pleme, starost, barvo in stajališče žrebčev. Za žrebce sploh pod štirim leti in za noriške žrebce pod tremi leti se ne dajejo dopustila za spuščanje. Kje in kdaj bode izborna komisija zglasene žrebce pregledovala in zanje dajala dopustila, dá se v svojem času na znanje.

Poučni in zabavni del.

K o z a.

Dogodek iz otročjih let.

Ruski spisal N. L. Lěskov.

(Konec).

Meni je bilo silno žal za Ivana Jakovljeviča. Francozov sin Albin pride k nama v sobo, ves objokan in nasvetuje, naj bi stekli zadaj preko vrta in konopljišča do ceste in pričakali Ivana Jakovljeviča, da se poslovimo od njega, ko se bo vozil mimo. Storili smo tako, pre-

skega trgovca in obrtnika, samo da mu ne da kakega krajcarja zaslužiti, vse svoje potrebščine kupuje le pri rojakih in od Slovana le to, česar drugod ne dobi, v službo jemlje samo Nemce in nemškutarje, da, celo dekle in hlapce išče mej Nemci in le kadar jih tam ne dobi, tudi mej Slovani.

Pomislimo dalje, kakšen namen imata „Südmark“ in ravnokar ustanovljena „Südmarkische Volksbank“, namen, z nemškim denarjem podpirati nemške trgovce in obrtnike, ki žive mej Slovenci, ter jim omogočiti, da pride slovenska trgovina in obrtnost v nemške roke in se tako prepreči narodnogospodarsko osamosvojenje Slovencev.

Tacih in jednacij dokazov se da navesti še mnogo in vsi oznanjajo na ves glas, da so Nemci v izvajanju nacijonalizma na narodnogospodarskem polju tisočkrat brezobzirnejši in krutejši kakor Slovenci, da smo tlačani tudi na tem polju podobni ovcam, Nemci pa volkovom.

Obrtnijske raznoterosti.

Dobavni razpis. C. kr. trgovinsko ministrstvo poroča trgovski in obrtniški zbornici, da je ravnateljstvo kralj. belgijskih državnih železnic v Bruslju razpisalo ponudbeno razpravo glede dobave železniških pragov iz hrastovega in bukovega lesa l. 1901 in 1902. Pismene ponudbe za to se lahko takoj vložijo na naslov „Direction de Voies et Travaux, rue de Louvain 11, Bruxelles.“ Natančnejša pojasnila se dobe v „Bureau central des renseignements concernant les adjudications“ in Brüssel, rue des Augustins, 17.

Za izvoznike. C. kr. trgovinsko ministrstvo poroča trgovski in obrtniški zbornici, da vsled mnogih izjav, katere je Lloydov upravni svet poslal c. kr. pomorskemu oblastvu v Trstu, izvozniki (eksporterji) iz ekonomičnih razlogov v obče ne skrbijo dovolj za varno in solidno zavijanje blaga, ki je namenjeno za prekmorski izvoz. Posebno naj se tukaj omenijo pošiljatve papirja, ki so bile z malimi izjemami srednje, pa tudi prav slabo zavite, tako da so se morale odkloniti kot neprikladne za prekmorski prevoz v direktnem prometu, še manj pa kot primerne za promet, pri katerem se večkrat prelaga. V zadnjem času so se tudi ponovljeno čule pritožbe o slabih zavojih in tovorih žebeljev in sodov, ki so bili z ozirom na njih znatno težno veliko preslabo zaviti.

Trgovski in obrtniški zbornici je došlo poročilo, da je ravnateljstvo državnega premogokopa v Perniku (Bulgarija) razpisalo ponudbeno razpravo, ki se bo vršila 29. novembra 1900 pri okrožni finančni prefekturi v Zofiji, za dobavo lesa, ki se bo pri omenjenem premogokopu potreboval v letu 1901. Približna vrednost dobave je 198.000 frankov. Varščina znaša 9900 frankov. Natančnejši dobavni pogoji, cahier des charges itd. se lahko pogledajo ob delavnikih pri omenjenem finančnem oblastvu.

Kmetijstvo.

Tri bogate vasi.

(Konec.)

Kmet v navedenih vaseh seje žito, ki se je kemično preiskalo na čistost. Vsaka vas ima stroj za čiščenje žita.

Tako ima vsaka vas brane za čiščenje travnikov. Travniki se z umetnimi gnojili gnojijo. Pro hektar dobijo v teh vaseh 50—60 meterskih stotov sena in otave. (To približno dajejo tudi naši najboljši travniki.) Če se voda na travnike napelje, dobijo ti Nemci do 80 meterskih stotov na hektaru. Povprečno dobijo v Nemčiji 29 meterskih stotov sena in otave na hektaru. V Friedrichstalu se porabi na leto za 3000 mark umetnih gnojil, v Hagsfeldu 1000 mark. Te tri vasi pa kupijo na leto v Karlsruhe za 33 tisoč mark gnoja iz stranišč in hlevov. Ti stroški se jim povrnejo. V vsakem hlevu v teh vaseh stoji 2—3 glav goveje živine. Veliko svežega mleka prodajo v mestu Karlsruhe. Zadružno tamošnje mlekarstvo porabi vsak dan 700—800 litrov mleka za surovo maslo. Zraven redijo izborne pasmi prascev za trgovino in prešiče do masti. Najmanjši kmet v teh vaseh kupi na leto za 30—100 mark boljše klaje, (Kraftfutter) iz oljarn, pivovarn. Vse tri vasi na leto za 40 tisoč mark.

Ti kmeti tičijo popolno v denarnem gospodarstvu, naturalnega ni več sledu. Te vasi proizvajajo za veliki trg in kupujejo na velikem trgu. Kmeti teh treh vasi kupijo in povzijejo na leto 670 meterskih stotov sladkorja. To stane 45—50 tisoč mark. Na jednega človeka pride 17 kil. (V drugi Nemčiji 8 kil.) Kave se povzije na leto 145 met. stotov v vrednosti 60 tisoč mark, na jeden želodec 3 $\frac{1}{2}$ kile, v drugi Nemčiji pa 2 $\frac{1}{2}$ kile. Oblačijo se ti kmeti moderno. Za obutev izda jeden 70—80 mark, za obleko 100—120 mark na leto.

Zajutrek teh kmetov obstoji iz kave z mlekom in sladkorjem in iz sveže zemlje. Kava je čista, nič cikoriije. Okolo 10. ure dop. drugi zajutrek: kruh in nekaj klobase ali tudi sira in po leti sadni mošt. Opoludne: juha, sočivje, salata — in v bogatejših hišah, ki imajo 3—4 hektare zemlje 5krat, v manj premožnih 3krat na teden meso. V nedeljah volovsko ali telečje meso. V božiču se v vsaki hiši zakolje svinče. Po leti se kupuje meso pri mesarju. Nekateri zakoljejo po 4 prešiče, da imajo tudi po leti meso.

Majhne hiše zginjevajo, lepe prostorne hiše se v teh vaseh zidajo. Po večjem so te hiše jednonadstropne. V jedni hiši stanuje 6—7 oseb. Izredna snažnost je v teh hišah. V vsaki hiši je boljša soba, v katero otroci ne smejo, kmet pa le, če si čevlje prej izzuje. V tej sobi je tudi zofa. V tej sobi ima kmetica svoje najlepše reči, to je njeno svetišče. Tudi preproge se v njej najdejo. Zlate prstane ima vsak par, drsalnice vsak mladič, istotako tudi žepno uro. Ob novem letu 1894 se je samo v Blankenlochu 1209 vizitnic razposlalo trgovskim prijateljem. Razven verskih knjig imajo samo v malem Friedrichstalu 76 političnih časopisov, razven tega pa še dosti leposlovnih. Strokovne časopise kmetijstva ima vsaka hiša. Na razstavah so ti kmeti zmagovalni tekmeči. Dr. Hecht piše: „Prebivalstvo teh vasi se je v tem stoletju podvojilo, blagostanje vsacega posameznega in občine se je še hitreje pomnožilo, prej prav nizke potrebe so se

pomnožile, povekšale; vse prebivalstvo se je duševno visoko povspelo“.

Slovenci imamo dosti boljše zemljo, kakor ti badenski kmeti. Naše kmetije obsegajo 10, 20—30 hektarov. Imamo Trst, Gorico, Ljubljano, Maribor, Celovec, — velika mesta in dosti manjših, kakor Celje, Novomesto, v katerih živi po 80 uradniških družin. Tudi imamo dosti knapov, ki morajo živila kupovati. Železnice so in jih bo s časom še več. Ledu se doma lahko dobi z malimi stroški za mlekarstvo. Morebiti ni za fino sadje boljših krajev na svetu in ni obnebe in zemlja tako ugodna kakor pri nas. Za najfinejšo marelico in najboljšo voščenko ali češpljo je vse ugodno. Koliko tisoč, da milijonov kron bi samo sadjereja pri nas ljudstvu na leto nesla. Če izsušimo samo mokronoški in kostanjeviški okraj (zadruga za izsušenje so že zdavno francoski in nemški, belgijski in danski okraji snovali), dobimo toliko sladke krme, da razpošljemo lahko samo iz slov. krajev mleka in njega produktov za tri velika mesta s 60—100 tisoč prebivalcev. Samo imenovana dva okraja imata več travnikov, kakor vsa Gorenjska. Loček, loček, ta pa ne izredi ne dobre krave, ne dobre mrhe. V pridelkih še danes Slovenci nismo čez naturalno gospodarstvo po večjem ven. Na slov. Štajerskem so v nekaterih krajih v vinogradstvu moderni kmeti, na Koroškem po malem boljši živinorejci, na Gorenjskem isto, ali po večjem še tiči naš kmet v starem obdelovanju. Da kak krajcar ulovi, vozari daleč za trgovce, ali fužine za mali denar; če bi računil, kar se zraven živina trpinči, oprava pohabi, kar sam porabi na potu in raztrga, bi takim zaslužkom figo pokazal. Veliko se jih oglasi za take vožnje in lesni trgovci in drugi se smejejo, ko dobijo tako ceno vožnje. Doma pa ta zaslužek nič ne zaleže. Gnojnica se pri nas pretaka po cestnih jarkih. Vsa ta izgubljena gnojnica je na Slovenskem na leto vredna, če se prisposoblja z vrednostjo kupljenih umetnih gnojil, do 300 tisoč gold. Ptice, ki gosence pobirajo, redko kmet varuje pogina. Koliko tisoč gold. vrednosti se s temi dobrotnicami kmetskega gospodarstva pogubi. Pa bom šel v Ameriko, je stereotipni govor, ko kmet vidi, da ne gre naprej z njegovim gospodarstvom. Potem pride pohabljen s par sto gold. domov in zdaj je še ta moč, njegova osebna delavska moč pri zlodju. Luči, več luči je treba na slovenski kmetiji!

Poučni in zabavni del.

Košarica.

Spisal Ček.
(Konec.)

„Ali si ga videla, kako ošabno je potem sedel nama nasproti?“

„Res, imenitno si ga zavrnila. Sram ga je bilo menda“.

„Sram, beži, beži njega sram?“

„Kdo je neki ona gospica?“

„Tudi jaz bi rada vedela. Prav tako ošabna, kakor on. Tako pomiluje me je nekoč pogledala. Vem, da sta govorila o meni. Pa nič naj se ne boji, mogoče se utegne nji prav tako prigraditi, kakor meni. Tudi nje se bode skoro naveličal, morebiti še prej nego mene“.

„Le pomiri se, Vikica, in dobro spavaj! Lahko noč!“

„Lahko noč, mama! Jutri dalje!“ Vika se urno razpravi, razmetajoč obleko od jeze po sobi.

Dolgo ni mogla zaspati. Kovala je naklepe, grozne naklepe proti Vilku. Toda slednjič si je morala priznati, da vsega tega, kar si je izmislila, vendar ne bo smela povedati Vilku. Maščevanje je prisegla neznačajniku, a maščevati se mu ne bode mogla dosti. To jo je zbolelo tako, da jo je zopet posilil jok. Jokala je in vzdihovala, dokler ni zaspala.

Skozi žalužije na oknih se je že svetil najlepši dan, ko se je vzbudila. Hudo ji je bilo, tako nepopisno hudo. Ni se precej spomnila zakaj. Slednjič se vendar zmisli na sinočni večer . . . Vilko, tuja plesalka, košarica . . . vsega se spomni.

Opravi se, celo sama, kar se zgodi pri nji kaj redko. A zajuterka se ne dotakne prav nič. Sede k pisalni mizici, da mu napiše slovo, slovo, kakoršnega še ni čital nihče.

Napiše list in ga prečita.

„To ni nič, to ga samo ujezi. Ganiti ga mora“.

Raztrga list. Jame pisati novega, ne tako robustnega, kakor je bil oni, temveč rahlega, tožečega . . .

„Ta bode“, pravi dokončavša. Prečita ga. Zasmili se sama sebi; toliko, da ne zajoka zopet.

„To ni maščevanje, ne ujema se z mojim sinočnim vedenjem. Menil bode, da mi je kdo ve kako žal“.

Raztrga tudi ta list. Napisala bi bila najbrže še tretjega, a zdajci je zapel hišni zvonec. Vika pogleda skozi okno in ugleda voz, stoječ pred hišo.

Skoro nato vstopi služkinja in pove Viki, da želi mati, naj pride precej v vsprejemno sobo.

Vika se pogleda v zrcalu in odhiti za služkinjo. A skoro ji zastane sapa, ko ugleda Vilka, prihajajočega po koridoru. Hipoma pozabi vse, kar se mu je bila namenila povedati.

Komaj si je nekoliko opomogla iz zadrege, ko je že bil v sobi.

„Izvolite sestri“, pravi gospa.

„Nekoliko le, milostna, zakaj mati in sestra me pričakujeta. Prišel sem, da se poslovim, ker odidem danes na počitnice. Že včeraj bi bil moral oditi z njima, pa sem ji vendar pregovoril, da sta še ostali do danes tu in sta šli sinoči z menoj na ples“.

„Na plesu sta bili?“ vpraša Vikina mati osupla. Tudi Vika je zardevala in prebledevala.